

Konzultantský posudek diplomové práce Šimona Koláře "Zákon o sociálním podnikání jako prostředek v boji proti sociálnímu vyloučení", Praha, FSV UK 2018.

Obsah předložené práce jen velmi volně navazuje na její teze, schválené na téma "Národní program sociálního začleňování v ČR a nástroje k jeho naplňování". První otázkou, na kterou je nutno odpovědět, je, nakolik byl původní výzkumný záměr naplněn. Práce působení uvedeného Národního programu jako takového neanalyzuje. Zvolený název jako takový je také protimluvem, neboť dosud neschválený zákon může těžko posloužit v realizaci jakékoli veřejně či sociálně politické agendy. Předložená práce je především vícepřípadovou studií o čtyřech sociálních podnicích, kterou doplňuje popis přípravy zmíněného zákona. Sociální podnikání je přitom - právem - interpretováno jako jeden z nástrojů sociálního začleňování...

Práce (bez podrobnějšího zdůvodnění) zmiňuje tři teoretická východiska: teorii socializace, institucionalismu zaměřeného na aktéry a zakotvenou teorii. Po prostudování práce je čtenáři zřejmější, že teorie socializace má sloužit jako obecnější konceptuální kontext analýze procesů začleňování. Teorie institucionalismu zaměřeného na aktéry představuje dle autora „rámec pro postup při empirickém výzkumu“. Její uplatnění (omezené pouze na popis problémů souvisejících s přípravou zákona o sociálním podnikání) uvozuje na stranách 52 – 55 výčtem aktérů a institucí, který je jednak příliš obecný, jednak neúplný. Konstelaci aktérů a režimy interakcí (s. 55-57) představuje staticky, bez procesuální analýzy zahrnující alespoň několik posledních let. Zakotvenou teorii uplatňuje v empirickém výzkumu vybraných sociálních podniků.

Metodologický přístup ke zpracování tématu bych charakterizoval jako kombinaci povrchního desk research (kde autor omezený rejstřík pramenů v zásadě jen plošně reprodukuje) a kvalitativního šetření formou rozhovorů ve čtyřech sociálních podnicích, vybraných pečlivě tak, aby pokud možno reprezentovaly pestrost jejich činnosti i sociálně ekonomického zázemí.

Editačně je práce podprůměrná. Některá tvrzení se neústrojně opakují i několikrát, zatímco jiná zbytečně (viz „různé tajné organizace pak stály i za šířením informací, které vedly až k Velké francouzské revoluci“ na s. 8.) Kromě prohrěšků proti gramatice i proti platné citační normě (například nespécifické odkazy na internet na s. 24-26) se v ní na straně 31 objevuje například i pozoruhodná formulace "Celý tento model Wheeler znázorňuje pomocí tabulky podobné té níže".

Práce je šita horkou jehlou. Na straně 9 se chybně zavádí jeden z klíčových pojmů studované problematiky – obecně prospěšná společnost – jako „vzájemně prospěšná společnost“. Na straně 10 hovoří o aktivitách v oblastech jako je zdravotnictví, kultura, vzdělání a sociální služby jako o netržních aktivitách, čímž se autor usvědčuje z neznalosti pojmu smíšená ekonomika, který je ostatně pro sociální podnikání klíčový. Na stranách 16 a 17 konceptualizuje vztah sociální ekonomiky a sociálního vyloučení odvoláním na dvě empirické studie z Velké Británie a jednu z Indie, aniž by se pozastavil nad obtížemi zobecňování empirické evidence z kulturně a civilizačně odlišných společností. Dokazuje to dále i skutečnost, že autor nekriticky - a opakovaně – přebírá tezi o statisticky nejnižší míře chudoby v ČR, aniž by bral v potaz variantu indikátorů měření chudoby a problémy spjaté s jejich užitím. Analyticky také opomíjí z hlediska tématu práce naprosto zásadní skutečnost, že a jak jsou v rámci programu Evropa 2020 sociální podniky masivně dotovány z prostředků Evropské unie.“

Závěr: Posuzovaná práce nenaplnuje znaky diplomové práce obhajitelné v magisterském programu Veřejná a sociální politika. K obhajobě ji proto **nedoporučuji**.

Co doporučuji: Návrhy, které autor formuluje v samotném závěru práce, budou podnětné pro další diskusi o podobě připravovaného zákona o sociálním podnikání. Prozrazují, že Šimon Kolář má předpoklady pro úspěšné dokončení svého studia, pokud se rozhodne plně využít možností konzultace a také investovat do dopracování své diplomové práce dostatek času a soustředění.

Prof. PhDr. Martin Potůček, CSc. MSc.

14. 1. 2018

